

Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920 – 1990) (Petr Jehlička, Luděk Sýkora)

Klíčová slova: volby, politické strany, územní volební podpora, stabilita regionální podpory

Shrnutí:

Cílem textu bylo potvrdit na základě volebních výsledků z let 1920-1949 a 1990 premisu, že přes čtyři desetiletí trvajících období komunistické vlády na našem území nenarušilo výrazně volební orientaci obyvatelstva v jeho jednotlivých regionech. Zkoumána byla podpora čtyř politických stran, které se zúčastnily všech šesti sledovaných voleb. Jednalo se o Československou stranu lidovou (ČSL, dnešní KDU-ČSL), Československou stranu socialistickou (ČSS), Československou sociální demokracii (ČSSD) a Komunistickou stranu Československa (KSČ). Referenčními jednotkami byly pro volby pořádané v letech 1920 – 1946 tehdejší soudní okresy, pro rok 1990 pak okresy jak je známe v jejich dnešní podobě.

Z výsledků analýzy vyplývá, že vzorce volebního chování na mnoha částech území dnešní České republiky zůstaly poměrně dobře zachovány. Nejtypičtější je stabilita regionální podpory mezi voliči Československé strany lidové. Ta se těší silné oblibě zejména v zemědělských (venkovských) oblastech s vysokým podílem věřících obyvatel. Především pro regiony jižní Moravy je silná podpora KDU-ČSL charakteristická dodnes. V kontrastu s lidovci naopak během zkoumaných let nastaly velké rozdíly v regionální podpoře u Československé sociální demokracie (zřejmě vlivem odsunu Němců z pohraničí). Předpokládaného výstupu tak bylo dosaženo pouze částečně.

Vlastní hodnocení:

Článek nabízí velmi zajímavý pohled na vývoj volebních preferencí jednotlivých politických stran v konkrétních regionech. Toto téma osobně považuji za velmi přínosné, v textu ovšem postrádám snahu o hlubší odůvodnění konstatovaných skutečností. Dalším sporným bodem je aktuálnost článku. Ta byla v roce vydání jistě nepopíratelná, od té doby však již uplynula řada let a dá se proto očekávat, že v důsledku mnohých společenských změn došlo v České republice i ke změně regionální podpory tradičních politických stran.

Volební systémy a politický konflikt v prostoru (Klasifikace volebních systémů, jejich geografické implikace a politické souvislosti) (Kostecký, T.)

Klíčová slova: volby, volební systém většinový, volební systém poměrný, vláda

Shrnutí:

První část článku je podrobným „manuálem“ k pochopení hlavních forem volebních systémů – systémů většinového a poměrného zastoupení.

Systémy většinového zastoupení lze rozdělit na většinové systémy s relativní většinou (plurality s., Westminster), typické například pro anglosaské státy a většinové systémy s absolutní většinou. Druhý jmenovaný může mít podobu jednokolovou, dvoukolovou (zúžení

počtu kandidátů v druhém kole), vícekolovou (v každém kole vyřazen 1 kandidát) nebo tzv. alternativního hlasu (vyškrtnutí posledního kandidáta a přičtení jeho druhých hlasů ostatním). Většinové volební systémy se mohou navíc dále dělit podle počtu rozdělovaných mandátů na jednomandátové a vícemandátové.

Systémy poměrného zastoupení je oproti systémům předchozím charakteristické snahou o to, aby se ve voleném orgánu objevila co nejpřesněji celá skladba politického spektra v závislosti na prioritách voličů. Poměrné volební systémy se podle velikosti volebních obvodů dělí na celostátní a regionální. Podle možnosti ovlivnit pořadí kandidáta a kandidátce rozlišujeme tzv. *přísně vázanou kandidátku* (volí se strana jako celek), *vázanou kandidátní listinu* (možnost změny pořadí tzv. preferenčními hlasy) a *volnou kandidátku* (je umožněno doplňování kandidátů). Poměrné systémy také rozděluje podle metody, kterou jsou hlasy přepočítávány na jednotlivé mandáty. Existují metody mandátového čísla (Hareova, Hagenbasch-Bischoffova formule) a metody volebního dělitele (d'Hondt, Saint Lague, Imperiali, Huntington, Koudelka apod.)

V další části textu se Tomáš Kostecký zabývá problematikou manipulace s volebními obvody a jejich vymezováním. V této souvislosti je třeba zmínit zejména tzv. malapportionment a gerrymandering. Malapportionment je ve své podstatě vymezování nestejně velkých volebních obvodů, které zvýhodňuje ty menší z nich. Gerrymandering je pak takové vymezování obvodů, které zvýhodňuje některou z kandidujících stran.

Ve zbylých pasážích článku se autor věnuje výhodám a nevýhodám jednotlivých volebních systémů a rovněž spopisu situace v zemích střední Evropy.

Vlastní hodnocení:

Článek osobně považuji za velmi přínosný v tom smyslu, že mi konečně udělal jasno ve složité problematice volebních systémů. Oceňuji i to, že byl článek poměrně jednoduchý a proto čtivý a srozumitelný. Ve snaze o ztotožnění se s jedním konkrétním volebním systémem jsem ale bohužel neuspěl. Každý má svá pro i proti. Při aplikaci kteréhokoli z nich je proto třeba přihlížet ke specifikům prostředí daného státu. Podobným způsobem je samozřejmě třeba postupovat i v problematice vymezování volebních obvodů.